

Nedkastning af våben i Nordsjællands skove

Af Skovinspektør Børge H. Larsen.
Lindum Skovridergård, Tjele.

SÆRTRYK AF ARTIKEL I RUMMETEREN · SKOV KLUB INFORMATION

Nedkastning af våben i Nordsjællands skove

Af: Skovtaksator Børge H. Larsen, Lindum Skovridergård, Tjele.

På forårsekskursionen den 6. maj 1995 mindedes Skovhistorisk Selskab 50-året for Danmarks befrielse. Nogle af dem, der var med dengang, fortalte om deres oplevelser i skovene under krigen.

Selskabets formand, forstkandidat Kirsten Olesen bød de over 120 medlemmer og gæster velkommen til turen med disse ord: "Vi er utroligt heldige at have så smuk en solskinsdag. Vi havde en tid, hvor det ikke var en selvfølge, at alt var lyst og venligt. Hjertelig tak til tidligere skovrider Helmuth Barner (Statsskovens Planteavlsstation) og ingeniør Elith Truelsen (nedkastningschef i Gribskov), medarrangør af en udstilling på Esrum Møllegård om våbennedkastning i danske skove under Anden Verdenskrig. Mange tak fordi I ville komme og fortælle os om arbejdet under krigen".

Derefter begav selskabet sig ind i Esrum Møllegård. Barner indledte med spørgsmålet: "Hvor meget interesserer det Skovhistorisk Selskab, at vi dengang rendte rundt i skovene?"

Skovene har altid betydet meget, i krig som i fred. I krig som dækning, men også som leverandør af træ.

Man samles ved Esrum Møllegård.

London kunne deres metier. Våbentransporterne foregik med tungtlastede 4-motors maskiner, der skulle gennem de tyske spærrelinier. På deres togter fulgte de faste punkter som kirketårne, broer o.lign. Det var om at udvælge nedkastningspladser på steder, hvor man kunne få containerne nogenlunde ubemærket kastet ned.

Skovfolk var med til nedkastningerne
Det hændte jo, at nogle af de store containere blev

Skovrider Helmuth Barner fortæller om våbennedkastningerne.

hængende i træerne. Efter at containerne var tømt, blev de smidt i skovsøerne. Havde man en pige, fik hun silkestoffet, som faldskærmen var fremstillet af.

Hvad foretog skovens folk sig? Ingen steder foregik der noget indenfor skovdiget, uden der var skovarbejdere, skovfogedelever, skovfogeder og skovridere med. De havde ofte kørselstilladelse og kendte jo skoven ud og ind. Hvem var så med? Ja, det var jo afhængigt af, om man fik en chance.

I Nordsjælland havde vi Truelsen, der gik skoven igennem for at finde en egnet plads. Den blev indtegnede på kortet, meddelelse sendt til London - de gransker kortet. 24 timer senere kommer særmeldingen.

På udstillingen så man i det ene rum, hvordan en nedkastningsplads så ud. Oplysninger om antallet af containere, og om våbentyper samt om forbindelsen fra London til modtageren i Danmark.

Et kort på væggen viste, hvor der var radar og anti-luftsskyts. Der var en oversigt over de allierede fly, der faldt ned over Danmark. Flyvningerne over Danmark kostede 1000 flyvere livet, heraf de 70 ved nedkastninger.

Esrum Kloster - grundlagt af biskop Eskil

Efter den fængslende beretning om våbennedkastningerne begav man sig hen til Esrum Kloster, hvor museumsinspektøren indledte med at sige: "I ser biskop Eskil komme ned over bakken. Han vil begynde et cistercienser-kloster her. Når de andre

munkeordener blev for slappe, så opstod der et cistercienserkloster. Indenfor denne orden skulle man bede hver anden time, hele døgnet rundt.

Den røde bygning er fra 1300. De enkelte munke levede i fattigdom, men klosteret blev rigt. Man fik en gang pisk og en åreladning én gang om året. Det siges, at det var munkene, der bragte skvalderkålen herop. Man har dog fundet spor af denne, blandt haveejere så populære plante, i ældre udgravninger.

Der kom en hjælpekok til klostret, han vippede chef-

kokken i gryden - og nu kom der bøffer, vin og piger. Så kom djævelen og sagde til broder Rus: "Hvordan går det?" Det var der en af brødrene, der hørte, og han gik til abbeden, der så fik broder Rus anbragt på risten.

Efter reformationen overtog kronen klosteret, der indtil for nylig har fungeret som

Elith Truelsen får begivenhederne i 1945 til at stå lyslevende for os.

arkiv for Nationalmuseet.

Transport af træ på Esrum kanal

Derefter fortalte skovfoged Nic. Jørgensen om vandløbene ved Esrum Kloster. En gren af Mølleåen gik ind gennem klostret. Johan von Langen, den store igangsætter af ordnet skovdrift i

Nordsjælland *Mindestenen med Jarls indskrift: fandt ud af, at Vegen er for overmagt man kunne Liden flok tilsidst levere 5000 Men af Danmarks ære favne brænde. De haver intet mist*

Chr. VII ville i 1793 have at vide, hvad det ville koste at lave en kanal. Fra Esrum Sø til Snevretskoven skulle man have en kanal på ca. 3,6 km og videre 5 km kanal til Dronningmølle, med en dybde på 1 1/2 meter. Det blev til 300 sejladser frem og tilbage ad kanalen.

Ude i Snevretskoven havde man udnyttet vandkraften, bl.a. til en stor slibesten, hvor soldaterne kunne få slebet deres sabler, dersom de skulle i krig.

Klip kuponen fri og post den. Vi betaler portoen. Så snart vi har modtaget kuponen får Du gratis tilsendt vor marts udgave vedlagt et indbetalingskort. Modtager vi 195 kr. inden udgangen af april, træder abonnementet i kraft fra og med marts-udgaven 1996. Bladet udkommer 11 gange om året. Juli udkommer vi ikke.

Ja tak!

Jeg ønsker GRATIS at få tilsendt marts nummeret af RUMMETEREN/SKOV KLUB INFORMATION.

Jeg ønsker at abonnere på RUMMETEREN/SKOV KLUB INFORMATION for 1996. Pris - 195,- kr.

NAVN: _____

ADRESSE: _____

POSTNR: _____ BY: _____

Postbesørges
ufrankeret

Modtageren
betaler portoen

**RUMMETEREN/
SKOV KLUB INFORMATION**

Hørvænget 56.

+++ 0060 +++

4690 Haslev.

I 1906 fik man lagt en turbine ind, der lavede strøm til omegnen. I 1985 fik man turbinen renoveret, og den laver nu 60.000 kilowatt om året.

Her er en god gammel ålekiste, hvor man har fanget mange ål. Men nu er der kommet skarver i søen, og 50% af deres føde består af ål - og mange af ålene bliver skadet af skarvernes bid. Ved frokosttid begav man sig til Skovskolen i Nødebo, hvor forstander Marcus Pedersen bød de mange gæster velkommen. Man indtog den medbragte frokost, og Skovskolen trakteredede med kaffe og lækker kringle.

Ved Smørstenen bliver historien levedejort

Om eftermiddagen drog man den 2 km lange tur ud til Smørstenen, hvor Truelsen på stedet fortalte om, hvordan det hele gik til ved nedkastning af våben. Det var en stor oplevelse at befinde sig på det sted i skoven, hvor nedkastningerne fandt sted i slutningen af krigen, og få historien fortalt af manden, der havde ansvaret dengang.

Når navnet, f.eks. Vilhelm, lød i særmeldingerne fra London, så vidste Truelsen, at det var om at komme afsted ud til Smørstenen. Nedkastningsstedet lå 200 meter fra vejen og 100 meter fra mindestenen. Stedet blev markeret af 3 lygter og et blinklys.

Truelsen fortæller:

"Jeg var øverst på pladsen, der dengang var bevokset med små rødgraner. Herfra kunne jeg styre det hele. Stenen, vi ser her, hedder "morstestenen". Den er forsynet med morsetegnet : - ... (b) og en pil, der peger mod vest. Denne sten brugte jeg til at sidde på. Senderen (og den har Truelsen bragt med i dag) er både sender og modtager. Den blev drevet af en akkumulator. På selve senderen var der en trotylladning; den skulle antændes, dersom vi blev overmandet af tyskerne".

"Når jeg hørte flyets bærebølge, kunne jeg signalere op. Jeg havde normalt heldet med mig i dette arbejde. På denne plads blev der nedkastet 101 containere og 25 "pakker" (mindre containere). Den første gang vi mødte tyskerne, var i St. Dyrehave, hvor vi mistede 3 containere".

Ved Smørstenen afsluttes den minderige dag.

Man måtte kæmpe sig fri

"Den 21. april 1945 blev vi angrebet af tyskerne. De satte et maskingevær op ved hver ende af stykket. Vi var i krydsild, så vi ikke kunne komme væk. Når en nedkastning var sket, kunne vi ikke sende de nedkastede våben med jernbanen. Vi skulle selv fragte dem. Det materiale, der var nedkastet om natten, havde vi samlet på et sted, hvor vi kunne hente det senere".

"Jeg var den eneste, der blev tilbage. Vi havde 16 mand liggende i grusgraven bag Kulsvierstenen. En mand kom løbende ind til mig. "Tyskerne!" råbte han, så jeg måtte have gang i min maskinpistol. Da tyskerne havde skudt et stykke tid, råbte jeg: "Hvor er de andre?" "De er væk", lød svaret. Så løb vi to, mens slotskerne angreb med maskinpistoler. Vi fandt ti af vore folk i dækning ved søen. Vi slap væk alle 12, i to robåde. Vi kom ind til skovfogeden, hvor vi fik fat i køretøjer og slap bort".

Penge til modstandsarbejdet

Hvordan gik det de øvrige 6 i gruppen? To lykkedes det at slippe bort, men de fire andre blev fanget og sat i Vestre Fængsel - de kom fri den 5. maj! Truelsen fortsatte: "Jeg var med i modstandsarbejdet fra 11/4 1940. Jeg arbejdede på et autoværksted. Hos slotsforvalteren på Frederiksborg Slot var der deponeret penge, som vi kunne hente til modstandsarbejdet. Mit firma gav mig halv løn, så længe jeg var væk, og ejeren sad selv i koncentrationslejren Neuengamme".

Mindesten for de modige modstandsfolk

"Tyskerne var klar over, at de ikke skulle begive sig ind i skoven om natten og slå. Det var Lancasterbombemaskiner, der smed containerne ned. Efter krigen har jeg talt med nogle af disse flyvere - de syntes, at vi var "nogle sølle djævlere, der havde det slemt".

Ved mindestenen ser man bærebøjler fra containere - det var de samme bøjler, som bomberne hængte i. Her ved mindestenen fortalte godsejer Jarl: "Mit dæknavn var Erik Thomsen. Min sender er den eneste, der er tilbage. Alt er originalt på den, undtagen akkumulatoren". Inskriptionen fandt Jarl frem til.

Kirsten Olesen takkede vore førere i modstandskampens historie: "I har fortalt med lune, så vi virkelig har kunnet forstå, hvad der skete dengang. I har talt om heldet, men der skulle en stor indsats til for at heldet dengang kunne lykkes. Mange tak for idag, men især tak fordi I mødte op dengang".

SVANLI TRYK A/S
Lundagervej 23. 8722 Hedensted.
Tlf. 7589 9100 - Fax. 7589 9212.